

"דרך חייך"

מיזם חינוכי לזכרם של בני ראשון לציון שנפלו
במערכות ישראל

בית יד לבנים
ראשון לציון
שרה אשר- מנהלת אגף פורשת ישראל ובית יד לבנים
אחראית המיזם: עור אבן דגן- רכזת משפחות,
חינוך והנצחה

טוראי יוסף נפרן

נולד ביום י"ז בטבת תרפ"ו 3/1/1926,

נפל ביום כ"ו בכסלו תש"ט 28/12/1948

במלחמת העצמאות

בן 22 בנופלו

ילדותו

יוסף נפרץ נולד בתימן להורים משה וגינה, יוסף נקרא בשם זה משום שהיה הילד הכי קטן במשפחה מתוך עשרה אחים ודבר זה הזכיר להוריו את הסיפור של יוסף מהתנ"ך ובכך נקרא על שמו. יוסף למד בחדר (תלמוד תורה).

ליוסף היו תכונות מאוד בולטות של שקדנות, נתינה והיה נערץ על כול הסובבים אותו.

נעוריו

בשנת 1943 החליט יוסף לעלות לארץ ישראל, ועבר לעיר עדן כתחנת מעבר מתימן לישראל.

במחנה המעבר בעדן יוסף עסק בתפקיד של מחלק מזון, תפקיד זה התחבב עליו. בשנת - 1944, לאחר שנה קשה בעיר עדן יוסף עלה לארץ ישראל.

משפחה הולכת לעבר מחנה המעבר שבעדן שבתיומן

נעוריו

כאשר יוסף הגיע לישראל ב-1944 התגורר בעיר ראשון לציון, יוסף עבד בתור חקלאי ועובד האדמה, הוא עסק בחקלאות כבר בתימן. לאחר מכן עבד במעלה החמישה.

השירות הצבאי

בשנת 1946 הצטרף לארגון "הגנה" ומילא תפקידיו בנאמנות. עם הקמת המדינה, בשנת 1948, התגייס לצבא ושירת בחטיבת "אלכסנדרוני", לחם בקרבות באזור מרכז הארץ ולאחר מכן ובמהלך תפקידו הועבר לאזור הדרום.

יוסף היה חייל מסור, אך באותו הזמן התמודד עם קשיים רבים למשל, התינוק שרק נולד, אך למרות זאת לא היה מבקר הרבה בבית וגם אם כן הביקורים הללו היו מאוד קצרים, ודבר זה מעיד לנו על הנאמנות שלו לחבריו בחטיבה ועל כך שהיה מסור ורצה לשרת ולהגן על מדינת ישראל.

השירות הצבאי

בשנת 1946 הצטרף לארגון "הגנה" ומילא תפקידיו
בנאמנות. עם הקמת המדינה, בשנת 1948, התגייס
לצבא ושירת בחטיבת "אלכסנדרוני" ביחידה הדתית.
יוסף לחם בקרבות באזור מרכז הארץ ולאחר מכן
ובמהלך תפקידו הועבר לאזור הדרום.
מפקדו של יוסף העיד עליו שהיה לוחם אמיץ מאוד ובלי
פחד, שקדן באימונים ומצטיין בתרגילי השדה.

סמל חטיבת "אלכסנדרוני"

חטיבת "אלכסנדרוני"

החטיבה החלה דרכה כחטיבת חי"ש שפעלה במלחמת העצמאות והופקדה על הגנת השרון (נקראה על שם נחל אלכסנדר). החטיבה הוקמה ב-1 בדצמבר 1947 ומפקדה במשך רוב תקופת המלחמה היה דן אבן (אפשטיין). עם הכרזת המדינה, הפכה חטיבת "אלכסנדרוני" לחטיבת חיל הרגלים בצה"ל.

מבצעים שלחמה החטיבה במלחמת העצמאות: "נחשון", "חמץ", "מדינה", "בן נון א", "נמל", "דני", "שוטר", "חיסול", "ייצוב" ומבצע "עובדה".

החטיבה במלחמת העצמאות

בסוף יולי 1949, עם תום מלחמת העצמאות, ניתנה פקודה לפירוק החטיבה, והיא פורקה זמן קצר לאחר מכן. מאז הוקמה החטיבה מחדש כחטיבה מרחבית וכחטיבת חי"ר במילואים בפיקוד הצפון. בתחילת העשור הראשון של המאה ה-21 קיבלה מחדש חטיבת המילואים את השם "אלכסנדרוני".

לוחמי חטיבת אלכסנדרוני, 1948

מלחמת העצמאות

המלחמה הראשונה בין ישראל ובין מדינות ערב, החלה ב-1947 ונמשכה עד ינואר 1949, פרצה על רקע דחיית מדינות ערב והוועד הערבי העליון את תוכנית החלוקה של ארגון האומות המאוחדות, שהתקבלה ב-29 בנובמבר 1947.

מלחמת העצמאות התחלקה לשתי תקופות עיקריות:

תקופה ראשונה - החל מה-30 בנובמבר 1947 עד 14 במאי 1948:
מלחמה בין ערביי הארץ שסירבו לקבל את רעיון החלוקה וביקשו למנוע הקמת מדינה יהודית, לבין הישוב היהודי המבקש לממש את החלטת האו"ם ולהקים מדינה יהודית, כתוצאה מכך נוצרו מלחמות ופראות בין הישוב היהודי לערבי ישראל.

מלחמת העצמאות

חזיתות המותקפות במלחמת העצמאות, 1948

תקופה שניה - 15 במאי 1948 עד 20 ביולי 1949: מלחמה בין צבאות סדירים של מדינות ערב, המסרבות גם הן לקבל את רעיון חלוקת הארץ לשתי מדינות, לבין מדינת ישראל הצעירה המתמודדת עם האיום על עצם קיומה.

בסופה של המלחמה מצליחה מדינת ישראל לשמור על גבולותיה ואף להרחיבם.

מבצע "חורב"

תאריך המבצע: 23.12.48 - 7.1.49

מבצע "חורב"

שמו השני היה מבצע "עין" בו צה"ל תקפו בצורה מסיבית את חיל המשלוח המצרי בנגב ובסיני. מבצע זה התחיל ב-1948 ב-24 לדצמבר והסתיים ב-7 לינואר 1949. מבצע זה הוגדר כהצלחה פרט לנקודות קטנות אך למרות זאת צה"ל הצליח לגרש את הצבא המצרי משטחי ארץ ישראל.

מבצע "חיסול"

כיס פלוגיה היה אזור תל בשליטה המצרית, מה שהקנה להם יתרון גדול על צה"ל, באזור הכיס פלוגיה שכן הצבא המצרי בשטחי ישראל באזור קיבוץ גת.

מבצע החיסול קרה בין 27-28 בדצמבר 1948 ומבצע זה בוצע על ידי חטיבת "אלכסנדרוני", מטרתו היה לחסל את אזור ההתיישבות הצבאי של המצרים.

מבצע "חיסול"

כאשר כוחות "אלכסנדרוני" תקפו את דרום הכפר עיראק אל מנשיה ואפילו הצליחו להשתלט על חלק גדול מהכפר, הכוחות שניסו לפרוץ מהתל (כיס פלוג'ה) על יד הכפר נהדפו קשות מה שנתן למצרים זמן להתאושש. מבצע חיסול זה נחשב ככישלון חרוץ בו נהרגו כ-90 חיילים מחטיבת ה"אלכסנדרוני". כאשר צה"ל ראו שהם לא מצליחים לחסל את הכיס החליטו על הפסקת אש עם המצרים.

נפילתו

הכוחות שתקפו מהתל (כיס פלוגיה) את הכפר עיראק אל מנשיה, קיבלו הוראה לסגת וחלק מהכוחות נלכדו והמצב לא היה לטובת הכוחות. כאשר מפקדו ציווה עליו לחזור ולסגת יוסף סירב והמשיך להילחם במצרים באומץ וגבורה עד רגעיו האחרונים.

יוסף נפל בקרב ביום כ"ו בכסלו תש"ט 28/12/1948 והוא בן 22 בנופלו. הוא היה קבור בפלוגיה וב-8.12.1949 הועבר לנחלת-יצחק. השאיר הורים, אחים, אשה- מרגלית, ושני ילדים.

שיר הרעות

בתמונה זאת אנו יכולים לראות שיר
שנכתב על ידי חיים גורי והולחן על ידי
סשה ארגוב.
שיר זה נכתב בתקופת מלחמת העצמאות
(שנה לאחר פרוץ הקרבות).
השיר מדבר על נפילת הלוחמים במטרה
להקים מדינה והפך לשיר מוכר בתרבות
הישראלית.

מילים: ח. גורי.
לחן: ס. ארגוב.

פ. ד. ג.

על פנינו יורד זיץ פסטי
וארצו כוכבים חרש חרש
זה פרוח דובר על פס
דננים מפלכים על פדק

כבר שנה, לא פריטנו כמעט
אין דברו פריטנו כמעט
כבר שנה, ונותרנו מעט
אם רבים שאינם כבר פינונו

אך נזכור את כולם
את יפי הפזורים ופטר
כי רעות שכאלה זעזע
לא תתן את לבנו לשכוח.
אפס מוקדשת פדס
את תשובי פינונו זפרוח.

פרעות, נשאנוק בצי מילים
אפור, דקשנית ושותקת
מילים פאימם פידוילים
את נותרת אדירם ודולקת.

פרעות כנצריק כולם
שום בשמך נחיק ונלכר
כי רעים שנפלו על חרבם
את חייך פותירו זכר.

אך נזכור את כולם
את יפי הפזורים ופטר
כי רעות שכאלה זעזע
לא תתן את לבנו לשכוח.
אפס מוקדשת פדס
את תשובי פינונו זפרוח.

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה לבני שיכון המזרח שנפלו במערכות ישראל, ראשון לציון

אנדרטה לזכר בני העיר שנפלו במערכות ישראל, ראשון לציון

הנצחתו באנדרטאות

אנדרטה חטיבה ומחוז "אלכסנדרוני", נתניה

אנדרטה לחללי חטיבת "אלכסנדרוני" בקרב עיראק אל מנשיה, קרית גת

בנימה אישית...

יריב- העבודה תרמה לי מאוד בלמידה על מלחמת העצמאות והמבצעים השונים. מרגש לקרוא על החללים הגיבורים שהגנו בגופם על המדינה ובמיוחד להתרגש מיוסף נפרן ז"ל. הידיעה שהמפקד אמר ליוסף לנסוג מהקרב ובגלל האומץ הרב של יוסף נלחם עם כוחותיו האחרונים עד מותו, כך שאנו רואים את האישיות והתכונות שלו באות לידי ביטוי כמו: שקדנות, חרוץ, נאמן ואהוב על כולם. מה שהותיר בי תחושה של לתרום בחזרה למדינת ישראל על כך שהאנשים האלו לא פחדו לסכן ולשאיר את כול מה שבנו ועשו רק כדי שאני נוכל לחיות כאן בשלום ולדעתי עבודה זו צריכה להיות על כל חלל וחלל.

רועי- היה לי הכבוד לעשות את מצגת זאת ובנוסף להכיר את חלל יוסף נפרן אשר בשבילי הוא גיבור מלחמה. אני למדתי ממצגת זאת את ערך השקדנות וכי חשוב לתת את כל מה שאתה יכול בשביל הקבוצה כמו שיוסף נתן, ובכך עזר מאוד מאוד לקבוצתו בפרט ולמדינת ישראל בכלל.

מגישים: יריב מיקרקש ורועי דחבש
י"א 2, מקיף ו' ע"ש יגאל אלון
בהדרכת: צור כבשנה ברטל וגילת פט
יוני, 2023

ביבליוגרפיה

- ▶ דף נופל אתר יזכור
- ▶ דף נופל "גל-עד לזכרם" אתר ראשון לציון
- ▶ אתר עמותת חטיבת "אלכסנדרוני"
- ▶ ויקיפדיה – ערך "מלחמת עצמאות"
- ▶ ויקיפדיה - ערך "מבצע חיסול"
- ▶ אלכסנדרוני
- ▶ כיס פלוגיה
- ▶ הספרייה הוירטואלית של מטח – ערך עצמאות
- ▶ מלחמת עצמאות הספרייה הלאומית של ישראל
- ▶ אתרי מלחמת העצמאות - כיס פלוגיה

יהי זכרו ברוך!

